

عنوان مقاله:

بازشناخت ساختار نوع ادبی لطیفه و مطایبه

محل انتشار:

فصلنامه مطالعات نظریه و انواع ادبی، دوره 2، شماره 1 (سال: 1396)

تعداد صفحات اصل مقاله: 18

نویسندگان:

محمدرضا حاجی آقابابایی - استادیار زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه علامه طباطبایی

منیرالسادات هاشمی - کارشناس ارشد زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه علامه طباطبایی

خلاصه مقاله:

لطیفه و مطایبه، گونه‌هایی ادبی هستند که اگرچه در گفتوگوهای روزمره به کار میروند، توجه چندانی به آنها به ویژه از منظر ساختار نشده است. لطیفه‌ها و مطایبه‌ها از گذشته تا کنون به عنوان وسیله‌های برای شوخی، سرگرمی و خندانند و همچنین بازگو کردن انتقادات اجتماعی در میان افراد کاربرد داشته است. لطیفه‌ها با الهام از زندگی آدمیان و جهان پیرامونی ایشان شکل میگیرند، گاه این رفتارها به گروه‌ها، اقوام مختلف یا جنسیتی خاص اختصاص داده میشود و یا آنها را به خارج از دنیای انسانی نسبت میدهند. در متون ادب فارسی کتابهای چندی در خصوص جمع آوری لطیفه‌ها و مطایبات وجود دارد و شخصیت‌های طنزآمیزی نیز مطرح شده اند. با توجه به آن که مردم عادی بیشتر از این گونه‌های ادبی بهره میگیرند، میتوان لطیفه‌ها و مطایبه‌ها را از گونه‌های رایج در ادبیات عامیانه به شمار آورد. با بررسی فرهنگ‌های لغت با تعاریفیکل6ی و تقریباً یکسان مواجه میشویم که بر اساس آنها نمیتوان تمایزی میان لطیفه، فکاهه، شوخی، مزاح، شوخطبعی، مطایبه و... در نظر گرفت. در کتابهای انواع ادبی، لطیفه و مطایبه، معمولاً با موضوعاتی همچون طنز و هجو و هزل درآمیخته است و مباحث محتوایی آنها را بررسی کرده‌اند و مختصات ظاهری لطیفه‌ها را بازگو نکرده‌اند. در این مقاله با بررسی حدود 500 لطیفه و مطایبه، مختصات ساختاری این دو گونه ادبی و انواع آن بازگو شده است.

کلمات کلیدی:

ادبیات عامیانه، انواع ادبی، بازشناخت ساختاری، لطیفه، مطایبه

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/796257>

